

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY

SZERKESZTŐI SZÁLLÁS :
O-vár, Vizi-utca, 231. szám, első emeletben

Megjelen e lap hetenkint négyszer n. m. Vasárnap, Kedden, Csőtörtőkön és Szombaton.
Ara évnegyedre 3 ft o. é. Hirdetési ár: négyhasábos sorát először 7 kr, másodszor 6 kr., harmadszor 5 kr. o. é. s minden hirdetés után 30 kr bélyegdíj. Előfizetés s hirdetés a kiadó-hivatalnál kezeltetik.

KIADÓ-HIVATAL :
Kőszepetka, STRIN J. könyvkereskedése.

ELŐFIZETÉSI FELHÍVÁS

Négy éve már, hogy a „K. Közlöny“-t átvetttem, mint annak tulajdonosa és szerkesztője s az irodalomra nézve oly terhes időkben is szerencsés voltam fáradozásom jutalmát aratni azon jó véleményben, mely honfitársaimnak ezen lap iránt folyvást emelkedő részvételben nyilvánult.

Az alkotmányos élet előtársai után eljött a szempillantás, midőn a törvényhatóságok tér újból feltárlták s a közbizalom engemet is meghíván szülő törvényhatóságomba, hol egy nehéz évtized addigi tisztviselői pályámat megszakította, nem tehettem, hogy végzetem ez elhívó szövege előtt maradjak, annyival kevésbé, mert láttam, hogy a szerkesztői gondok alóli kibontakozás által, ezen oly igen szeretett hírlap állását nemhogy gyengiténem, de erősbíteni képes vagyok, miután a szerkesztőség elvállalására oly egyönt nyertem meg, ki a publicisták irodalmi pályán régebben ki tudta vinni a közönség figyelmét és méltánylatát, mint magam.

Örvendtem volt előttem, s hiszem, hogy a tisztelt közönség előtt is tetszéssel lesz fogadva az, hogy a „K. Közlöny“ tetleges szerkesztését július 1-űjén kezdve érdemes barátom Ocsvai Ferencz veendi át s fogja azt vezetni saját felelősségem alatt addig is, míg rendes uton a névleges szerkesztőség is reá átruháztatik.

Neki e téren csak közvetlenebb alkalma lesz védeni azon alkotmányos elveket, melyekért az üldözöttség nehéz napjaiban szenvedett, nekünk pedig teljes kezességünk van az ő multjában, hogy ezen lap eddigi irányát híven meg fogja őrizni, s így biztos kezébe lesz átvéve azon zászló, melyre e jelszó van felírva: „alkotmányunk teljes visszaállítása.“

De midőn e lap közvetlen vezetését az ő gyakorlott kezeire bízom át, én sem veszek búcsút olvasóinktól, sőt ott fogok mindig állani mellette s közremunkálástomat meg nem szakítom, míg ezen lap az olvasók részvétele alapján fennállhat. Mint tulajdonosa és főmunkatára ezen lapnak végig kitartó munkásságomat ígértem s meg vagyok arról győződve, hogy midőn most Ocsvai barátom, ki eddig is velős czikkeivel gyakran szerkesztette e lapot — közvetlenül át annak szerkesztését, s eddigi elvárataimnak is közremunkálására éppen úgy számíthatunk, mint ekkor: a „K. Közlöny“ tetemesen erősbül s képes lesz megfelelni azon fontos feladatnak, mely reá vár azon nagy napok alatt, midőn az összes magyar királyság reconstituálásának kérdései minden publicistának szellemi munkásságát igénybe veendik.

Mi reménnyel és buzgalommal várunk e kedves munkára s a „K. Közlöny“ jövőjét nem feltjük, mely elveinél s irányánál fogva a haza legfontosabb tényező elemeire támaszkodik.

Meg vagyok győződve, hogy ezen lap jövője feletti ily intézkedésünk által az olvasó közönség részvétele nem hogy csökkenne, de sőt emelkedni fog. Ez okból tiszteltet hívom fel előfizetőinket, hogy előfizetésüket a jövő félévre is megújítani méltóztassanak s a Királyhágon inneni rész érdekeire nézve bizonynyal igen szükséges lap fennállását s virágzását biztosítsák részvételük által.

A „K. Közlöny“ sem irányában, sem terjedelmében nem fog változni, előfizetési ára is marad a mint volt.

Egész évre	12 ft.
Félévre	6 "
Évnegyedre	3 "
Hónaponként	1 "

Az előfizetési pénzek ezutánra is mint ekkor kiadók Stein János kőszepetka könyvkereskedésébe küldendők, hol a pontos szétküldésről gondoskodva lesz. Kolozsvár, június 11-kén, 1861.

Dózsa Dániel.

Midőn a „Kolozsvári Közlöny“ felelős szerkesztésének gondjait, illetékes helyről jóváhagyás reményében, a mindjárt bekövetkező félév kezdetével, e lap érdemteljes tulajdonosának kezeiből átvenni ígérkezem: kötelességemnek tartom őszintén nyilvánítani, miként a jelen körülmények között próbáltabb erők is nehéz feladat elvállalására korántsem a baráti hajlam nagyító tüvegén át színezett képességekbeni bizakodás, mint egyedül tisztelt barátomnak azon ünnepélyes ígérete birt, hogy e lapnak nemcsak tulajdonosa marad, hanem mint főmunkatárs ennek szentelendő végig kitartó munkásságát.

Csak e biztosítékkal felszerelve hiszem jogosítva magamat arra, hogy a t. olvasó közönségnek a „K. Közlöny“ iránt eddig tanúsított részvételére reményteljesen számíthassak. S e biztosíték mellett, ha e lap téren jutott eddigi szakmához, napi kérdéseink feletti igénytelmen nézeteim olykor-olykor elmondásához, jövőre a folytonos összeállítás munkája is járni fog, talán szerénytelenség búne nélkül tehetem azon ígérést, hogy a „Kolozsvári Közlöny“ szelleme a régi maradván, minden igyekezetemet arra fordítom, hogy e szellem, sajtóviszonyaink határai között, az új kezelési alatt nyomást, ernyedést ne szenvedjen.

A lap irányát t. barátom Dózsa fenebbi soraiban egy pár szóval kijellette. De hisz hol is vonnák el ez idő szerinti magyar lapjaink a határvonalat programjaik között? Van-e közöttünk a főszélre nézve véleménykülönbség? Nemde mindnyájunk osztatlan törekvése, ohajtása és remé-

nye: alkotmányunk teljes épségbeni visszaállítása s ennek történelmi alapjaira építése a minden jogosult érdek méltányos igényeit kielégítő szabadság és jóllét templomának?

Legfeljebb a célhoz jutás eszközeinek megválasztása és használásában lehet és kell is, hogy legyen közöttünk nem eltérés, hanem összefüggő munkafelosztás. S e szempont az, melyből én a vidéki lapokat, főleg napjainkban, a fővárosi napi sajtó szép hivatásu segédeit tekintem.

Fájdalom! alkotmányunk visszaállításának nagy munkájában még folyvást nemcsak felülről gürdülő akadályokkal kell megküzdünk. S ha addig, míg a fővárosi sajtó, a sereg választottainak élén hős zászlóvivőként harsogja az „előre!“ vezényszót a jog szent harcában; mi itt az utócsapatnál, közvetlen körünkben lelkesítjük a csüggedőket, bátorítjuk a félénkeket, segítjük a kifáradtakat, kifürkészünk s ártalmatlanná tenni igyekezünk az ellen kémjeinek mesterkedéseit, a bizalmas felvilágosítás emberséges fegyvereivel apasztjuk a csökönyösök és zászlóhagyók számát: senki sem fogja jogszerűen megtagadhatni tőlünk, nem a diadal babérait, hanem azon elismerést, hogy szükséges tartalék voltunk.

Igy fogva fel a vidéki sajtó hivatását, a „Kolozsvári Közlöny“ t. olvasói, szabad reménylenem, nem fogják nagybecsű gyámolításukat e lapról megvonni, s ha módorának fővénásul a többszöri ismétlés kockázatásával is kifaradhatlan capacitacionak a viták elmérgesítésétől lovakodó mérsékelt hangulatával fognak mind folyvást találkozni, szolgáljon megnyugtatójukra, hogy ez uton is, bár kopár tájékokon, sivatag buczkákon át, de bizonyosan hitünk reményünk Mekkájába törekszünk.

Azon néhány hírlapon körutazott nem vitatom minő akaratu híre ellenében, mely a „Kolozsvári Közlöny“ szerkesztésének igénytelen személyemre ruházásával e lap függetlenségének megszűnését is kapcsolatba hozta, legyen elég utalnom fenebbi nyilatkozatainkra, s ez évi július 1-jén lsten segedelmével megkezdendő új pályáma.

Ocsvai Ferencz.

Tisza Kálmán határozati javaslata.

(Folytatása és vége.)

Megemlítettünk még egy körülményt, mi viágosan arra mutat, hogy Magyarország és az örökös tartományok között, országslás és kormányzat tekintetében realunio nem létezett s nem létezhetik. Magyarország törvényei szerint a kiskoru magyar királynak gyámja az ország nádora; határozottan kimondja ezt, a nádori hivatalról 1485-ben alkotott törvények második cikke, melyet az 1681: 1. t.-cz., az 1715. 5. t.-cz., és a sanctio practica megköteése után is az 1741: 9. t.-cz. és 1790: 5. cikkeik újabb megérősítettek. Ellenben az örökös tartományokban, a kiskoru fejedelem gyámsága annak legközelebbi atyai rokonát illeti. A fejedelem kiskorúsága esetében tehát törvény szerint Magyarországon is más, az örökös tartományokban is más áll az országslás és kormányzat legmagasabb fokán. Lehet-e oly országok közt, melyekben az országslás és kormányzat mind személyzetre, mind rendszerre és formára nézve egymástól annyira különbözt, más és szorosabb kapcsolat, mint az uralkodóház ugyanazonossága. Képzeltető-e ily viszonyok között egyik vagy másik ország közjogi állásának teljes felforgatása nélkül szorosabb realunio?

De tekintjük az örökös tartományok politikai helyzetét, multban és jelenben. Akkor, midőn a sanctio practica kötetett, az örökös tartományok a német-római birodalomhoz tartoztak, Magyarország pedig annak része sohasem volt; a német-római birodalom egyes országainak feudális természete annyira különbözt volt Magyarországnak nem feudális, semmi más hatalomtól nem függő közjogi állásától, hogy ily különbözt jogállás tartományok között más, mint csupán personalunio létre hozni nem is lehetett volna.

Midőn később a német-római birodalom bomladozni kezdett, első Ferencz 1804-ben a római császársági cím mellé az ausztriai örökös császársági címet vette fel, de Magyarországra nézve az augusztus 17-én kelt ünnepélyes nyilatkozatában kijelentette, hogy e cím felvétele által Magyarország jogait, törvényeit s alkotmányát legkevésbé sem kívánja csorbítani, s hogy Magyarország előbbeni statusjogi állásában továbbra is megmarad.

Felhozzák ellenünk, hogy a birodalom érdeke a legfőbb tekintet, s annak az egyes részek kötelesek saját érdekeiket alá rendelni. Nem vonjuk kétségbe ez állítás igazságát oly birodalomra nézve, mely ugyan azon egy közjogi alapon áll, melynek egyes részei feltétlenül csatlakoztak egymáshoz, melyet szorosabb realunio köt össze. De Magyarország az uralkodó házzal szerződött, nem az örökös tartományokkal, szerződött az örökösödés felett, nem valamely szorosabb közjogi kapcsolat felett, sőt még azon szerződésben is kikötötte független önállásának biztosítását. Ezen szerződést kész Magyarország megtartani, de azt megváltoztatni s helyébe szorosabbat állítani, magát az örökös tartományok érdekeinek lekötni s ezáltal alkotmányos önállásáról lemondani szándéka bizonyosan nincs.

Szükségesnek látjuk tehát ünnepélyesen kijelenteni, hogy mi az országunk állami alapszerződés által, királyi hitlevelek s koronázási eskük által biztosított alkotmányos önállását s törvényes függetlenségét semmi tekinteteknek, semmi

érdekeknek fel nem áldozhatjuk, s ragaszkodunk ahhoz, mint nemzeti létünk alapfeltételéhez.

A törvényhozási jogot, valamint mi nem kívánjuk más országra nézve semmi részben gyakorolni, ugy Magyarországra nézve azt a magyar királyon kívül senkivel mással meg nem oszthatjuk; Magyarország kormányzatát s közigazgatását a magyar királyon kívül senki másfél függővé nem tehetjük s azt más országok kormányzatával nem egyesíthetjük; nem akarunk tehát sem a birodalmi tanácsban, sem valamely birodalmi nép-képviselőben részt venni, s annak rendelkező hatalmát Magyarország ügyei felett el nem ismerjük, s az örökös tartományok alkotmányos népeivel csak ugy mint önálló szabad nemzet más önálló szabad nemzet, függetlenségünk teljes megóvása mellett vagyunk hajlandók esetenként érintkezni.

Ugyancsak a sanctio practica, a királyi hitlevelek s fejedelmi eskük határozottan kimondják, hogy az ország integritása mindenkor sértetlenül fentartandó. De az integritás nem csupán abból áll, hogy az ország területéből semmi el ne szakitassék, hanem az a politikai integritás is magában foglalja: midőn tehát a végrehajtó hatalom lehetetlenné teszi, hogy az országnak valamely része, vagy a magyar koronához tartozó valamely ország alkotmányos rész részt vehessen az ország legfontosabb politikai működésében, s együtt gyakorolhassa a törvényhozás jogát: az ország politikai integritása van megsérve.

A mult idők szomorú eseményei káros félreértéseket idéztek elő közöttünk és nem magyar nemzetiségű polgártársaink között. Ezen polgártársaink nemzetiségük érdekében és Horvátországnak közjogi állása érdekében is követelések vagynak, miket ignorálnunk nem lehet, de nem is akarunk.

El vagyunk határozva mindent elkövetni, hogy a félreértések elhárításáért, s tesztünk mit az ország szétdarabolása s önállóságának feláldozása nélkül tehetünk, hogy a honnak minden nemzetiségű polgárai érdekében s érdekelben összeforranak.

Ohajtjuk törvényeink azon rendeleteit, mik e részben akadályul szolgálhatnak, közös érdekeink szerint méltányosság alapján módosítani, hogy ezt eszközölhessük, mulhatlanul szükséges az országgyűlésnek mielőbbi kiegészítése.

Erdélynek haladéki nélküli megjelenését semmi sem gátolhatja, Erdélynek egyesítése Magyarországgal, 1848-ban törvényesen létre jött, és pedig e két országnak régi közös ohajtása folytán, melyet mind a magyar mind az erdélyi országgyűlés ünnepélyesen s egyhangulag kijelentett.

Hisszük, hogy Erdélynek nem magyar nemzetiségű polgárai sem fogják kockáztatva látni az egyesítés által nemzeti érdekeiket, mert megnyugvást és teljes biztosítást fognak találni azokban, miket mi más nemzetiségű polgártársaink irányában határozni és tenni fogunk.

Legfontosabb alaptörvényeink, különösen 1848. évi lényeges közjogi törvények hatályon kívül tetettek. Parlamentis kormányunk, felelős miniszteriumunk most sincs. Esküdtszéki eljárással párosult sajtó-törvényünk vissza nem állított. Világos törvényeink ellenére a közadó országgyűlésen kívül abszolút hatalommal állapított meg, törvényeinkben ismeretlen s a nemzet által soha el nem fogadott indirect adók hozattak be, s mind a törvény ellen megállapított direct adó, mind a jogtalanul behozott indirect adók még most is követeltetnek, sőt hogy az abszolút rendszernek ígért megszüntetése iránt hitünk végkép elenyészszék, s remény és bizalom keblünkben újra fel se éledhessenek, keserű gúny gyanánt most legújabbán oly rendeletet adott ki az alkotmányellenes abszolút hatalom, miszerint a törvénytelen adó fegyveres erőszakkal is behajtatik. És ez azon pillanatban történik, midőn a nemzeti képviselők együtt vannak s a nemzettől az követeltetik, hogy teljesítse a sanctio practica szerinti kötelezettségét, holott más részről az ezen kötelezettséggel viszonyos feltételek teljesítésére nézve még csak komoly szándék sem mutatkozik. Nem csudáljuk: hogy az abszolút hatalom, midőn alkotmányunkat felretette, felfüggesztette egyszersmind ezen törvényeket is, mert parlamentis kormány, esküdtszéki eljárással párosult sajtó-szabadság és a nemzetnek azon sarkalatos joga, miszerint országgyűlésen kívül semmiféle közadót követni s behajtani nem lehet, egyenes ellentétben vannak az abszolút rendszerrel, de ha azt akarják, hogy bizzunk abban, miszerint a tényleges hatalom őszintén az alkotmányos utra akar térni, meg kell szünni azonnal a törvénytelen adó fegyveres erővel behajtásának, az ezzel kapcsolatban álló vérlázító erőszakoskodásoknak, azok pedig, kik ezen zsarolásnál segédkezeket nyújtanak, ne feledjék a súlyos felelet terhet, mely rájuk az 1504. év I. t.-czike értelmében nehezedik, s legyenek készek haza- és alkotmányellenes cselekedeteik minden következtetésére.

Kötelességszerűleg kívánjuk tehát, hogy mielőtt egy lépéssel is tovább mehetnénk, minden rendes uton alkotott s koronás fejedelem által szentesített törvényeink, jelesen ezeknek utolsó, az idők kívánalmaihoz, a kor igényeihez alkalmazott kinyomata az 1845-ki törvények elismertessenek, és mert megtanított a szomorú tapasztalás, hogy az elismerés maga csak képzelt eredmény a nemzetre nézve, mert annyiszor elismert törvényei mindannyiszor ismét megszegettek a hatalom részéről, kívánjuk eme törvényeknek saját biztosításuk tekintetéből azonnali teljes életbeletetését, csak ha az megtörtént, lehettünk hajlandók azoknak, melyek ne-

Kossalvi.

szavazattal. Kinizsi Mihály sok érdemeiért szerzett agg főorvosunkat a régi jó időkben — tiszteletbeli főorvosnak kiáltottuk ki és 150 ft nyugdíját 400 ftra emeltük. Szentpéteri újonnan választott főorvost pedig 500 ftról 600 forintra emeltük.

Es olvastatott megyénk területén fekvő több száz községek képviselői által aláírt és beadott petíció, melynek az alkotmányosság érzelmétől áthatott szelleme a jelenlévők méltó tetszésével találkozott, és tartalma a német nyelvnek a folyamódó százsz községekben hivatalos alkalmazása hála-lasan elismertetve a magyar testvérek által (kiknek a jelen vívmányokat is köszönnék) a tisztek választásában tanúsított nemzetiségek respectálása. Jegyzőkönyvünkben ismételve kimondottuk, miszerint elvünk e megyében lakozó minden nemzetiségű egyenjóságú levén, a kisebbség nemzetiségét épp úgy szentnek tartjuk, mint a többségét. Ezen alkotmányos érzelmeket tolmácsoló petíciót méltányoljuk.

r. l.

Háromszékköl törvényesen egyesült Miklósvár-szék tisztelet főkirálybírája gróf Kálnoki Dénes ur rendes elnöklése alatt május 28-án Seps-Szent-Györgyön tartott központi gyűlés határozatait.

Mindenek előtt Antos Ferencz ur előadván azon újabb fájdalmas nemzeti csapást, mi érte a két Magyarhont, indítványa folytán meghatározatott, miszerint az egész szék két héti gyászt viseljen — a középületekre a gyászlobogók feltűzzenek, a nagy halottnak egy a tanácskozás termében a falba beillesztendő márványtáblára születése és halála napja bevésetve, örökíttessék és a közfájdalom a hónapok előtt fölirat utján tolmácsolassék. Nem különben a következő napra az ev. ref. templomba a nagy halott vég-tiszteletére nemzeti gyásznappely rendeltetett.

Azután a bizottmányi munkálatok vétetvén elő, — miután az adóhivataloknál létező letétemények — pénzek a kirendelt átvétő bizottmányok nyilatkozata szerint, a császári adóhivatalok által át nem adtak — az iránt a fel-séges kir. főkörmányszékhez felírás határozatott.

Olvastatott a fels. kir. főkörmányszéknek a megyét alkotmányos ténnyel üdvözölő leírata — a megye e fölötti öröme jegyzőkönyvileg fejeztetett ki. Ez alkalommal kormányzó gróf Mikó Imre ő nagyméltóságának — mint e megye szülöttjének és nemzetünk nagy fiának bizalom szavaztatott — miről is ő nagyméltósága egy üdvözölő irat által értesítetni rendeltetett.

A követválasztás tárgyában a kir. főkörmányszéknek leküldött leírata kifejezte a megye, hogy magát alkotmányos jogaihoz fogja tartani, — nem pedig rendeletekhez. Egyszersmind a követválasztási elömmunkálatok megkezdése elrendeltetett — a fiokbizottmány megválasztatván — munkálodásához hozzá kezdeni utasított.

Ezután az adó tárgya kerülve szönyegre, b. Szentkereszti Zsigmond indítványa értelmében a megye kinyilatkozta, hogy most is előbbeni e tárgyban tett határozatához ragaszkodik, miszerint törvénytelen rendeletek végrehajtására s így az adóhátrálékok tárgyában is — segédkezett nem nyújt „banem a házi és országos költségek fedezésére szükséges adót azon naptól, melyen alkotmányos megyei kormányzatát átvette — zálogos és üdvözlött pénztárnokainak befizetni — igyekezni fog. (Indítványát közölték.)

Vége az árvi ügyben kirendelt bizottmány munkálata kerülve szönyegre — az 1848. előtt használt árvi utasítás (orphanalis instructio) módosítványokkal fogadtatott el. Az igazság kiszolgáltatását illetőleg, öntörvényeink (melyek gyakorlatból ki nem mentek) használata állítatt meg. A büntető és váltó ügyekre nézve az országbírói értekezlet munkálata alkalmazása mondatott ki. A függő perekre nézve meghatározatott: azon perek, melyek inrotulálva ítélet alá vannak bocsátva — valamint azok is, melyek első bírósági ítélet hozatott — mindkét fél beleegyezése mellett a törvényszék által felveendő. — Ha a felek nem tudnak megegyezni, a pör újból megkezdendő.

Az igazság kiszolgáltatására nézve is meglevén intézkedését Háromszék; négy rövid hetek lefolyása alatt, a mennyibe hatásköréről függött, szervezetét bevégezte, s nem marad egyéb hátra, mint az adóhivatalnál lévő letéteményeknek a magas kormány közbejövetele által eszközölendő átvétele. Adja Isten, hogy siker kövesse bevégeztet szervezeti működését.

r. l.

Kézdí-Vásárhely, június 4-én, 1861. — Városi közönségünk Kézdíszékköl egyetivén tennap tarta gyásznappelyt hazánk nagy halottja felett.

Azelőtt három nappal kezdék hirdetni az ev. ref. egyház harangjai a gyásznappelyt. Az egyház tornyain, iskolákon és minden egyes házon gyászlobogók lengtek. Az ünnepély egész napján minden boltok be voltak zárva, minden műhelyben munkaszünet volt. Az ünnepély 10 órakor kezdődött, a szék hivatalos testülete, a vidék értelmisége, összes papsága, városi tanácsosok, képviselő testülete és a 13 cseh gyászlobogókkal megjelentek az egyházban oly nagy közönség kíséretében, a melyet egészen befogadni nagy templomunk sem vala képes.

Az isteni tisztelet alatt helybeli lelkes Székely János könyörgött, ezt követte a Szózat. Ennek végeztével léczfalvi lelkes Zoltán Elek tartott emlék beszédet. Ez alkalommal kézdí- és orbaiszék ev. ref. egyházmegyei jelen levén az ünnepélyen, az időt használva a már közösen elfogadott ügyei és árvi gyámintézet tárgyában közös gyűlést tartottak. Melynek folytán ezen üdvös intézet életbe is léptetett, teljesen aláíratott, s igazgató bizottmánya meg is választott titkos szavazat utján. Elnök lett ezen üdvös intézet indítványozója Kézdíszék helyettes esperese n. t. Szini János ur, jegyző Csákány József, pénztárnok Magyarosi Ferencz, lelkesek, ellenőrök Barabás Samu és Kocsis Elek iskolatitkok. Vajha az ég ura virágoztatná ezen üdvös intézetet.

Ojtozi.

Az erdélyi muzeum részére f. évi május havában beküldött adományok jegyzéke.

I. Könyvek: Özveggy gr. Bethlen Pálné szül. gr. Bethlen Máriától Dálnoki Veres Gerzson versei a kurucz vi-

lágról, (eredeti kézirat). — Toldy Ferencztől a magyar birodalom alaptörvényei Buda. 1861. és Magyarország különállása Pest. 1861. — Szilágyi Ferencztől az erdélyi unio. Pest. — Kriza János és Nagy Lajostól Keresztény magvető Kolozsvár 1861. 1. köt. — Brassai Sámuelről 2 röpirat. — Kulini Nagy Benőtől Csokonai Album. Debreczen. 1861. — Gyitriki Antantól Borászati szótár Pest. 1861. — Szász Károlytól Kemény János önéletrajza (mult századi másolat.) Kővár-vidéke leírása gr. Teleki Imrétől, (kézirat) és Timon, edditamentum ad imagines antiquae et novae Hungariae. — Finály Zsigmondtól. De salubritate febrium in morbis. Buda 1836. — Ferencz Józseftől, Türes és tevé, egyházi beszéd. Kolozsvár. 1861. — Dózsa Dánieltől Bethlen Gábor idejéből két levél egykorú másolatban. — Dónáth Sándortól, erdélyi országgyűlési végzésék 1540—1714. 70 darab eredeti. — Drotleff József szebeni nyomdászról 2 kötelezett példány. — Borsod, Zolym, Temes, Doboka, Belső-Szolnok, Küküllő vármegyék, Maros-szék és Miskolcz város közönségeitől több rendbeli hivatalos írományok.

II. Érmek: Simó Sámuelről 6 ezüst és 35 réz. — Mőza Sándortól 8 ezüst és 2 réz. — Horváth Jánostól 9 ezüst és 3 réz. — Egy szegény özvegyasszonytól 4 db. ezüst érem. Kolozsvárt jun. 7. 1861.

Szabó Károly könyvtárnok, és a régiség- és éremtár ideiglenes őre.

KÜLÖNFÉLÉK.

— Erdélyi főhadí parancsnokká gr. Montenuovo Vilmos altábornagy van definitív kinevezve.

* Városunk tanácsa a kormánysszék rendeleténél fogva egy hirdetményt bocsátott közre, mely szerint a szeszt egy alsó ausztriai akón alóli mennyiségben városunkban csak a gyógyszerészek s bejegyzett fűszer stb. kereskedők árulhatják s csak is olyan iparosoknak, kik a szeszt mint szeszt használják. A szesznek ezen kívül árulása korcsmajog-sértésnek tekintetvén meg fog büntettetni.

* A városi 127 képviselőre a választás holnap megy véghez. A jelöltek névsorát a bizottmány már közre bocsátotta.

— A „Hermannst. Ztg.“ közli azon tényt, hogy Kolozsvárt rögtöntörvényt hirdetett, de az indokot elhallgatja, t. i., mert már vagy 10 gyűjtogatási szándékot kísértettek, minnek — a nép által gyanított — okát legyen szabad tehát nekünk is elhallgatnunk.

— A „S. B.“ szerint Naszódvidék kinevezett kapitánya sósmezei Boheczel Sándor ur f. hó 15 kén veszi át tisztségét.

* A „Transsylvania“ című megszakadt folyóirat, mint a „Sieb. Bote“ melléklete Bielz szerkesztése alatt hetenkint egyszer félíven új erővel fog megindulni.

— A székelyföldről ismét felszólalást kaptunk, hogy a magyarul nem tudó postakézlelők miatt a levelek átszolgáltatása rendtelenségeknek van kitéve.

— A feloszlott szebeni Landes-Gericht levéltára Küküllőmegye, a Szeben körében fekvő szászszékek, Vizakna és Ebesfalva írományait már kiadta, s f. hó 13-ig a köréhez tartozott Alsó- és Felső-Fejérmegye, Fogarasvidéke peres leveleit is kiszolgáltatta.

— A „N. Nachrichten“ írja, hogy Kossuth Lombardiában telepedett le, s a Como-tól mellett egy villát bérelt ki, melynek földszinti részét egészen bankjeggyárra alakítja át. E végre Turinban 12 kézi sajtót szerzett. A piemonti kormány nem hogy akadályozná céljában, sőt mindenben elősegíti. Capellari della Coloma, lombardiai egykori pénzügyigazgató, Kossuth szolgálatára áll.

* A „Sz. H.“ írja, hogy egy ottani es. adószedő 18 ftr tartozása miatt szóbeli bíróság elé idéztetvén, az idezőlevelet „Militär-Competenz“ háttérrel visszaküldötte. — Újabb következménye a bécsi kormány népboldogításra célzó atyai rendeletének.

* Perczel Mór hazánkfia, kinek tartózkodási helye sokáig ismeretlen volt, mint írják, Jersey szigetén mezei gazdászattal foglalkozva él neje és gyermekei körében.

* Nagyváradon kertészek, vincellérek és pinzemestereket képző intézet van alakulóban.

* A mult két hét alatt az akadémia számára 4 arany és 2110 ft, a Széchenyi emlékre pedig körülbelül 6000 ft gyűlt be.

* Erőszakos adóbehajtás. A „P. Napló“-ban olvassuk, hogy Esztergomban Reveczy Pál képviselőhöz, miután már 40 katoná mindenéből kiélte, s maga beteges nevével saját házából kisorsítva felebarátai irgalomnál volt kénytelen hajlékot keresni, — pótlékok s egyéb sarcz miatt újból 26 katoná s közöttük néhány altiszt is szállásoltatott be, kik kamráját feltörték s ruhaszekrényéről a lakatod leverve abból 100 forintnyi értékű ruhát hordták el eladás végett — természetesen senki sem vette meg. Ezután pinözéjébe rontottak, s mintegy 200 ftr értékű borát tették semmivé. Szolnokon Ecseghi István házas szellér 5 forint adóhátrálékja helyett tévedésből 20 ftrót adott — s a helyett hogy visszaadták volna — a felesleget mások adójában tudták fel.

* Teleki L. halála emlékére a pesti zsidók is gyászszenitiszteletet tartottak. A képviselőház testületileg volt jelen, a rabbi pedig — mint a „P. H.“ írja — németül szónokolt. Idézett lap igen helyesen jegyzi meg, ha már a zsidók anyanyelvüket efelédtek s Magyarországon emancipálodni akarnak — talán tán német helyett magyarul is beszélhetnének.

* A „Trombitában“ olvassuk, hogy Révész Imre debreczeni képviselő lemondását kapcsolatba hozzák azon körülménnyel, mely szerint debreczeni választói Deák Ferencznek bizalmat szavaztak, míg ő a határozatot pártolta.

* A Girókuti F. által szerkesztett, s pártoltatását méltán kiérdemlő „Falusi Gazda“ eddigi (félre 2 forint) ára mellett jul. 1-jén túl a „V. Ujság“ nagyságában jelenik meg, s hirdetési rovatot is nyit.

* A hazánkban élő, idegen hangzású névvel bíró lakosok névmagyarítási jó példája mind több követőre talál.

* Csongrádot is meglepték az adósáskák. Mint a „Cs. K.“-ben olvassuk, a nép eteti itatja őket; ezek is szabadon nyilatkoznak s még Kossuthot is éltetik.

* Ugocsa, az adóbehajtás alkalmával egysékesen elkövetett zsarolásokért szintén kárpótlást nyújt — míg ellenben az adó felcsikarásban bármí módon segédkezett nyújtókat becstelennek nyilvánítja.

* Az itteni erőszakos adóbehajtás, különösen az esztergomi tatarjárás Angliába is hírül jutott — a „Times“ által. A „M. O.“-nak írják Londonból, hogy egy Palmerstonhoz közel álló gentleman így nyilatkozott: „Uram, hisz az újabb bécsi rendeletek nyomán az osztrák katona tetszés szerint bárkit is lelőhet.“

* Busbach Ádámot Losonezon egy mulatság alkalmával tartott szabad szellemű beszédéért egy cs. k. őrnagy elfogatta s Bndára küldte, honnan aztán elbocsátották.

* A „Cs. K.“ szerkesztőségénél eddigelő apránként 1000 forint összegnyi adakozás gyűlt be az irói segélypénztár tőkéje gyarapítására. Emilia a „Cs. K.“ szerkesztője a Magyar nők évkönyvének második évi folyamát is ki fogja adni 12 történeti képpel s három könyvmatu arczképpel.

* Az új nápolyi helytartónak, ki egyébiránt nagy népszerűséggel bír — közelebből azt tanácsolták, menjen a nép közé, s az bizonyára örülni fog neki. A helytartó le is ment a jó nápolyi nép közé — ott aztán ellopák a tárczáját. (P. H.)

* Müller Gyula könyvtáros előfizetési felhívást bocsátott ki a „Nemzet vértanúi“ arcképesarnokára. A múlt 24 vértanu képét hozza. A jövedelem egy része a szabadság vértanuinak felállítandó emlékszóbor alapján fog letétni. Előfizetés egy mülapra 4 ft, egy füzet életírással 4 ft 50 kr. Megjelenik f. évi szeptemberben.

* Az „Idők tanúja“-nak írják Debreczenből, hogy az ottani adó-executio nagyérdemű hősnéek Faller Károlynak szállásadója a szállást felmondta, a kaszinó kebeléből kizárta, s a kávéházban nem akarnak neki pénzért sem szolgálni.

* Bartal Györgyről írják, hogy még csak 36 éves, a Terezianumban neveltetett, Perczel Mór testvérét bírja nőül, 1848-ban államaltitkár volt a magyar pénzügyminiszteriumban. Az utóbbi 11 év alatt Tolnakegyében, faddi jövedelmén visszavonulva élt. Az államtudományokban igen jártas stb.

* A „D.-u.“ írja: Legújabbban a postamesterek kaptak körlevelet, hogy referáljanak a publicum bangulatáról s annak a még létező cs. k. beamterek ellenében viselendő.

* Ugyan a „D.-u.“-ben olvassuk, hogy most még a kinstár számára dohányt természetekre is Lizenz-Gebührt vetettek s azt executioval fenyegetés mellett előre kezdték felesikarni.

* B. Bach, a hallatlan s még mind halhatatlan Bach-rendszer teremtője hir szerint magánéletbe vonul — in otium cum dignitate (?)

* Szodfried Mátyás győri polgár 4000 fto hagyományozott a magyar akademiának.

POLITIKAI HIREK.

— A „M. O.“ írja: „Igaz, hogy a horizon egyik csilaga leesett Cavourban, mely a napoleoni politikára világított: de valószínű, hogy Olaszország ezután sem taszítja el magától azon intéző kezét, melynek függetlensége jobb részét köszöni. Azon lélekemelő példa, melyet Garibaldi és Cavour minapi kibékülése a világnak nyújtott — tanulságteljesebb, mintsem a megfontolás szellemét a hazaszerető szívekben meg nem gyökerezett volna. És a mi talán ennél is több: Olaszország nem lehet háládatlan.“

— Cavour halálát a legutóbbi európai lap szerencsétlenségnek tartja Olaszországra nézve. A felhivatalos „Const.“ az elhunyt szárd miniszter-előneknek egy elismeréssel teljes vezércikket szentel. „Olaszország, ugymond, egy nagy emberrel szegényebb, de Isten kegyelméből egy nagy néppel gazdagabb.“ A francia lap tudnivaló, hogy egy pillanatig sem felejtí Franciaországnak Olaszország iránti különös érdekeit fölemlíteni.

— A piemontiak Coresenél, mintegy husz mérföldnyi távolban Rómától nagy tábort állítanak. A francia és piemonti katonatisztek a határszélen innen és túl Terracínánál gyakori látogatásokat tesznek egymásnak.

— London, jun. 7. A felsőház tegnapi ülésében meghitelesíti lord Wodehouse Cavour halálhírét s azt mondja, hogy nem szükséges Cavourt dicsérni. A történelem hazafiságának igazságot szolgáltat. Azon válságban, melyben most Italia van, halála nagy, általános csapás. Brougham és Malmesbury hason módon nyilatkoztak.

— A porosz országgyűlést bezáró trónbeszédben a világkére nézve nem nagyon megnyugtató azon pont, mely szerint a dánholsteini viszálynak békés eligazítása iránti kilátások igen csekélyek. Abban sincs vigasz a német patriotára nézve, miszerint a porosz sereg jobb szervezése azzal van indokolva, hogy a német-szövetségi had szervezése tárgyában tartott értekezletek semmi eredményre nem vezettek. A siker, mint tudjuk, Ausztria macacsságán tört meg.

— Moszkai levelek szerint az orosz kormány a kazáni zavargásokat elnyomta, 1600 embert megveszszőztetett, 75-öt Szibériába deportáltatott. A lengyel forrógás az oroszországi izgalmakat is nagyon táplálja.

— Athen, jul. 1. Hirlik, hogy összeesküvés fedeztetett fel, melynek célja volt a kir. palotát megátadni, hogy a királyt a miniszterium elbocsátása s a nemzeti gyűlés egybehívására kényszerítsék. Körülbelül százan elfogattak, köztük: két őrnagy, egy hírlapszerkesztő, egy volt orosz katonatiszt, kinek neve: Bulgari. Háromhírlapszerkesztő megszökött. Több gyanus katonatiszt más helyre áttéttetett. A rendőrség a katonai helytartó parancsnoksága alá helyeztetett.

— Az északamerikai unió győzelmét a separatisták felett kétségtelemnek tartják. A „Patrie“ szerint az északi

néhad megkezdte a támadást, négy szövetségi ezred be-
tűtött Virginiába, s a déli csapatokkal összekötvén, köz-
lük 300 foglyot ejtett s Alexandria és a carlingtoni magas-
latokat elfoglalta. A szövetségesek veszteségét nem, csak
Elsworth ezredes elesését jelentik. Közlebről ütközetet
vártak Harpers-Ferry mellett, hova a déliek 9500 embert és
35 ágyút összpontosítottak. Egy angol bárkát, mivel Chese-
apeake zárlását meg akarta törni, mint amerikai zsákmányt
New-Yorkba szállították.

— New-York, május 27. Harpers-Ferrybe 10,000
separatista érkezett; a szövetségi seregek őket Richmondtól
el akarják zárni; 9 millió szövetségi kölesön köttetett.
Charleston újra ostromzár alatt van.

Ujabb. A Garibaldi súlyos betegségben létééről
közölt hír koholtnak látszik. Ricasoli, ki betegsége-
ből felüldült, a miniszterium alakításával való meg-
biztatást elfogadta. E miniszteriumban egy hiszik Ra-
tazzinak is leendő helye, Ricasoli és Ratazzi
egyesült munkássága bizalommal fogja Italiát eltölteni.
Cavour halálának gyászhiere nem csekélyebb benyo-
mást tett Európára, mint Olaszországban, mely e tán
kipótolhatatlan vesztesége fölött oly méltán szomorkod-
dik. A gyászhiere hallása első perczeiben aggasztó sejt-
elmek neheztedtek minden kebelre, s az eltűnt önbí-
zalom csak is Cavour végszavainak hallatára tért
vissza. Olaszhon Széchenyiye, mint több oldalról je-
lentik, végső perczeiben gyakran emlegette volna e
neveket: Italia! Roma! Velencze! Napoleon!
hozzá tévén: „Én nem akarok semmi ostrom-
állapotot! Italiát a szabadságnak kell újja-
temtenie! Italia nem lehet semmivé!” —
Temetése f. hó 7-én csaknem királyi diszszel ment végbe.

— Fuad basa a török kormányhoz küldött kö-
zelebbi sürgönyében kezdeskedik az iránt, hogy a Li-
banon békessége nem fog zavart szenvedni. Ezt Pá-
risból f. hó 7-én írják. A syriai kérdésre nézve va-
lóban kilátás mutatkozik több oldalról jövő tudósítások
szerint, hogy annak kielégítő megoldása várható.

— Az amerikai unió északi s déli államai-
nak atyafias megbirkozását minden órán várhatjuk.
Mint New-Yorkból maj. 30-án írják: A szövetségi
csapatok Harpers-Ferry felé nyomulnak s
Norfolkot megtámadandják. A separatisták Rich-
mondnál gyűltek össze. A mexicóiakkal azzal kecse-
getik magokat, hogy a jelenleg uralkodó zavarok alatt
ismét módjok lesz Texast visszaszerezni.

— Turin, jun. 9. A „Movimento“ genuai lap,
határozottan tagadja, hogy Garibaldi beteg.

— Konstantinápoly, jun. 6. A mai érte-
keztetben Ali pasa a syriai fejedelem eszméjét vé-
delmezé. Bulwer azzal fenyegetődzött, hogy az ér-
tekezletet megszakasztja. Orosz- és Poroszország köz-
benjárását javasolták.

— Konstantinápoly, jun. 9. A pénteki ér-
tekezletben elhatározott, hogy Libanon főnöke három
évre neveztetik ki s csak a porta beleegyezésével hi-
vathatathatik vissza. Ezen határidő lefolyása után a por-
ta a hatalmakkal újonnan értekezésbe bocsátkozik. Li-

banon főnöke a sultán összes keresztény alattvalói közül
választható. Ezen rendezés végérvénnyel bíró.

— Triest, jun. 10. A fiumei polgári kapitány jun.
13-ra rendelte el a harmadik választás eszközölését a
horvát országgyűlésre. A névtelen szavazó-czédulák
semmisek.

Nyílt tér.

Kolozsi g. e. főesperes Pap Tivadar ur a „K. K.“ 85-ik
száma nyílt terén ellenem írt és ottan jellememről ráfogásokkal
becsmérlő és minden összefüggés nélkül összefecsezt cikkbem
engem minden bizonyossággal állítván szerzőjének egy a bras-
sai „Gazeta“ 31-dik számában közrebocsátott névtelen cikknek,
a melyben az április hó 15. és 16-án tartott megyei bizottmány
üléseiben történtek, és így ő főtisztelendőségének is nemzetün-
ket illetőleg nem elég tapintattal párosított kifejezései, és cse-
lekvényei röviden lerajzoltattak, sietek magam igazolására a t.
olvasó közönséget becsületem szentségére biztosítani a felől,
hogy én annak a névtelen cikknek szerzője nem voltam, de
más névtelen cikket sem adtam ki, bár mily névvel nevezendő
hírlapban, hanem Negrutin név alatt, mely igaz állításom mege-
rös t. seül hivatkozom a „Gazetát“, vagy bármely hírlap szer-
kesztőségére. E szerint a t. főesperes Pap Tivadar ur cikkének
maga az alapja és indulópontja alapján levén, állítása többi
ponjtjai (spontje sua ruunt) magoktól összedűnek. Mind a mellett,
bár ki legyen azon cikk szerzője, állításaiban osztozom, s ezzel
visszatérő vádpontjaira.

1-ször. Ft. esperes ur is helyben hagyja, hogy midőn én
csupán közérdekért T. P. ellen óvást tettem, állítván, hogy a
multban követett tetteikért, a melyekért le is volt tartóztatva,
nem bírja a nép bízalmát, a mely a mostani válságos körü-
lményekben egy tisztviselőben első és főkéllék. pártolta; én mon-
dom most, hogy nem csak pártolta, sőt támadólag szállt fel
ellenem, hogy azt bizonyítsam be; én ugyan ezen óvására sem-
mit sem viszonztam, tudván, hogy az e t. rgy feletti további in-
tézkedés a megyei bizottmány teendőihez tartozik, vigasztalván
magam azzal is „dixi et salvavi animam meam.“

2-ször. Hogy „a megyegyűlésre jött románságot, gyerme-
keknek neveztem volna“ ezen t. főesperes urnak az írt brassai
„Gazeta“ cikkéből ad fucum faciendum csakán kivont szavait
illetőleg, bátor vagyok felkérni a t. urat, hogy többé ne hasz-
náljon az emberek ámtására oly ferde és csonka kivonatokat.
Ime ez így történt: az április 15-én tartott megyei gyűlésre be-
jött románok majd mindnyájan egy kettőt, névszerint t. esperes
urat is kivéve, e napnálam a papi lakban összegyűlve, for-
muláztak egy töredék papira a megyegyűlésben csak szóval e-
léadandó kívánalmainkat, ezeket a hogy tudva van a gyűlésben
előadandó felelőtt vita keletkezett, a megyegyűlés ugyan meg-
gérte, hogy a következő nap jegyzőkönyvébe befogja íglatni, csak
hogy az utolsó pontban merész kitétel módosításak meg? — én
e nap midőn a kijelölt bizottmányból haza jöttem, találam egy
más tartalmu petitőt több száz aláírással, az összegyűlt ki-
vánták, hogy írjam alá én is, de minekutána elolvastam és lát-
tam, hogy tartalmára nézve az elsőől, melyet már reggel elol-
vastam volt a gyűlésben, elvben különbözik, nem akartam aláírni,
hanem igyekeztem rábíri, hogy adjuk be az első némi módosi-
tással. E felől nagy vita keletkezett, mindnyájan a mellett lévén,
hogy szóról szóra ugy adjuk be, a hogy reggel a gyűlésben ol-
vastattott, de végre is rábírtam, hogy egy, a mint én megmódo-
sítottam volt, aláírták, kivéve nagy kettőt. Másnap azaz április
16-án reggel 9 órakor, a mikor a petitio már purisálva volt, jö-
ve hozzám legelsőször t. esperes ur jelenlétében azt elolvastam
az összegyűlt románságnak s elfogadván azt aláírták, ugy szin-
tén a t. esperes ur is a nélkül, hogy legkisebb észrevételt tett
volna, ezen petitót a gyűlésben jegyzőkönyvre beadván, újból
vita keletkezett felette, a többek közt felszólalván a t. esperes

ur mondá: „Uram! mi beadtuk ezt a petitót, de sokat kér a
fiu az apától, hanem az apa csak annyit ad, a mennyit jónak lát
rá nézve, ugy tehát“ stb. én a t. esperes ur fennebbi illyképpen
nemzetünket lecsinnyítő nyilatkozata ellen felszólaltam, állítám,
hogy mi románok a magyar nemzettel szemben korán sem en-
gedjük magunkat gyermekeknek, kiskorúaknak és éretleneknek,
a mint a t. esperes ur mende mondájából magyarázható volt, te-
kinteni, hanem igaz, megéri, nagykorú és egyenlő jogok bírá-
sára méltó testvéreknek stb. ezek így lévén itt lje meg a t. ol-
vasó közönség, hogy micsoda homlokai és lelkiismerettel állít-
hajja a t. esperes ur a 2, 3, 4 és 5-ik pontokban: a) hogy 15-én
reggel jött hozzám, holott csak következő napon jött. b) hogy
midőn jelenlétében elolvastam a petitót, még benne lett volna a-
zon merész kitétel, „hogyha ezen márkális szék mostani mun-
káljától el nem áll, és ezt majus 10-én folytatja, akkor a romá-
nok nem fognak engedelmeskedni a rendeleteknek“ (ez más-
képen volt kifejezve t. esperes ur!) c) hogy ő főtisztelendősége
mondta volna, hogy így nem fogja aláírni d) hogy főtisztelende-
sége ösztönzésére lett volna meg a módosítás. Ezekből is,
hiszem, kiki megítélheti az ellenem írt cikk írója állításának
alaptalanságát, s felkérema t. esperes urat, hogy a 2, 3, 4,
és 5 pontokban állításait bizonyítsa be azokkal, a kik itt
nálam vele egytt jelen voltak.

A mi a „Gazeta“ 35-ik számában Negrutin nevem alatt
közrebocsátott cikket illetőleg állít a t. esperes ur, hogy én
abban azt írtam: A mult napokban tett fellépéseket a sors ne-
kem adta; én általmaztam a nemzeti ügyet, mert egy sem merte
a száját feltátni? a rom n nemzet ügyében (ez más szavakkal
van kifejezve a „Gazetában“) igaz, de az erre vonatkozó fele-
letek alapján, a mi a következőkből látható: Április hó 8-án
mind délelőtt mind délután csak én szólalván fel a románok
részéről az akkor tartott gyűlésben vitakozás alá jött tárgyakat
illetőleg, a gyűlés elnöke vita közben megkérdéző, „mely
törvények szerint, az 1848-iki törvények szerint akarja az esperes ur,
hogy szerveztessék a tisztviselők személyzetét?“ én erre azt
feleltem, „hogy mi románok nem lennénk ellenére a 1848-iki
törvényeknek, csak annyiban, a mennyiben mi azokban semmi
specialis biztosítékot sem látunk a nemzetségünk és nyelvünk
nézve“, erre egyik a jelenlevők közül viszonzá nekem, „de
épen biztosítva van“, én pedig erre azt feleltem „kérem édes
uram! biztosítva van az egyéni de nem a nemzeti szabadsá-
gunk“; ezen szavaimat ugy fejeztem ki „Korunk“ 85-ik szá-
mában, hogy én a románok nevében nyilatkoztam, miszerint
az unióhoz és 48-iki törvényekhez ragaszkodunk; erre a „Te-
legrafulu Romanu“ 15-ik számában megtagadta azon tapintata-
mat, mintha én a román nemzet nevében elegyedtem volna oly
dologba, melyet csak egy nemzeti gyűlés oldhat meg, e sze-
rint kénytelen voltam igazolásomra megírni a történetek, a
hogy feljebb említem; a végén pedig nem dicsekedé, hanem
mentegésésként, hozzá adtam ezen sorokat „Én mit sem tehe-
tek, hogy azon gyűlésben, valamint másokban is a sors nekem
juttatta azon kötelezettséget, hogy általmazsam a nemzeti ügyet,
de ha így megtagadatlva látom magamat mind a két részről,
másszor adandó ily alkalommal inkább elhallgatom“; ennyi az
egész értelme a fennírt cikkemnek, tehát ez által t. esperes
ur! nem vádoltam az egész intelligenciát, midőn menetelesem
alkalmával megírtam a dolog valódi állását. Az igen tisztelt es-
peres ur a mint hiszem csak azért szólalt fel e kérdés körül
magyar lapban, hogy ez által itt népszerűséget nyerjen, és en-
nem gyanúsítson; de én meg vagyok győződve, hogy azon bi-
zalom által, melyet nemzeteimnél kiérdemelné igyekezem az
által, hogy az ország törvényének korlátain belül buzgok az ő
érdekeik mellett, többet használhatok közös hazánknak, mint
ha nézeteim elitkolásával hajhaszám minden oldalról a nép-
szerűséget. — Kolozsvár jun. 4. 1856. **Fekete János**
kolozsvári g. e. főesperes.

T. és felelős szerkesztő DÓZSA DÁNIEL.

H I R D E T É S E K.

HIVATALOS.

(168)

734. eln. 1861

Hirdetvény.

(1—1)

A régibb állam-adósságnak az 1813 márczius 21-kén és 1859 december 23-kán kelt leg-
felsőbb Pátensek következtében folyó hó 1-én tartott 335- és 336-dik kisorsolásokor a 33- és
474-dik sorszám huzatott ki.

A 33-dik sorszámú foglaltak: az eredeti 5% kamatlábra állított kötelezvények, még pe-
dig 24,593 számtól 25,062-ig bezárólag, 1,001,811 ft. tökével, és a leszállított láb szerint
25,045 ft. 16 1/2 kr. kamat összeggel.

A 474-ik sorszámú foglaltak: az eredeti 4% kamat-lábra állított Csehország rendinek
kincstári kötvénye, 164,856 szám alatt, a töke-összeg egy-harmadkettő részével, ugy Alsó-
Ausztria rendinek kincstári kötelezvényei az eredeti 5% kamat-lábbal, még pedig: az 1789-beli
kölesőnből 1730 számtól 2998-ig bezárólag, az 1795-beli kölesőnből 4003 számtól 4475-ig be-
zárólag, és az 1795-től 1799-dik évig terjedő hadi-kölesőnből lit. A 4 számtól 200-ig bezá-
rólag, 1,058,977 ft. 16 kr. töke-összegben és a leszállított láb szerint 25,008 ft. 54 1/4 kr. kamatban.

Ezen kötelezvények az 1818 márczius 21-kéről l. f. Patens szabályai értelmében az ere-
deti kamat-lábra emeltetnek, és a mennyiben ez az öt száztozt pengő pénzben feléri, a m. pénzü-
gyminiszteriumnak 1858 október 28-án 5186 szám alatt (bir. t. lap 190 szám.) kelt hirdet-
ményével közöltétl átvaltoztatási szabály szerint osztrák értékekben 5% kamatra szóló államadós-
sági kötelezvényekké fognak átváltoztatni.

A csehországi rendi kincstári kötelezvény helyett 164,856 szám alatt, mely az eredeti, de
5%-t fel nem érő kamatolás alá visszaesik, az illető félnek kívánságára, az említett hirdetmény
szabályai értelmében egy 5% osztrák értékre szóló kötelezvény állíttatik ki.

Mi is a bécsi cs. k. államadósság igazgatóságának folyó hó 1-én 1525 szám alatt kelt meg-
találása folytán ezenel közbírré tetetik.

Kolozsvárt, június 9-én 1861.

A kir. főkörmányszék elnökségétől.

NEM HIVATALOS.

(167)

Hirdetmény.

(1—1)

Alólírt tisztelettel jelenti a n. é. közönségnek, hogy a Kápolnás Oláhfalva tulajdonát a homo-
ródi fűrdőt, borviz kutaival, hideg, melegített fűrdővel, vendégszobáival, ahoz tartozó vendéglő
és kocsosna házaival, s egyéb hozzá tartozóival, haszonbérbe vettem, — mit a n. é. közönség-

gel azon okból kívántam tudatni, hogy kik ez ismert s tapasztalás által bebizonyult hatályos gyógy-
erejű fűrdőt a jövő nyári fűrdői szakban, használni ohajtják, s szobákat előre megrendelni, s le-
foglatni kívánnának, sziveskedjenek leveleiket hozzám intézni az egyezkedési ár iránt. Továbbá a
vendéglői jog is egyezkedés után általam kiadandó lévén, a vállalkozni kívánók leveleik által
vagy személyesen alólírttal értekezhetnek.

Utolsó posta: Oláhfalva Segesváron át. Kápolnás Oláhfalvi Both Ferencz,
fűrdő haszonbérli.

STEIN JÁNOS

könyvtárusnál Kolozsvárt kapható:

Magyar hadvezérek

ARCZKÉPCSARNOKA

14 arczkép 1 lapon u. m. Klapka, Dam-
janits, Bem, Vetter, Nagy Sándor, Aulich,
Mészáros. Dembinszky, Guyon, Kiss Ernő,
Desseffy, Leiningen, Török, Perczel Mór.
Ára 2 ujforint.

**KOSSUTH LAJOS parlamenti
élete.** Közlík Karádfy és Ráth-
kay. Ára 2 ft.

(Szilágyi Sándor.) **A magyar for-
radalom története 1848- és 1849-
ben.** Ára 2 ft 50 kr.

(Szilágyi Sándor.) **A magyar for-
radalom férfiai 1848- és 1849-ben.**
Ára 2 forint.

(Szilágyi Sándor.) **A magyar for-
radalom napjai 1849 július 1-sője
után.** Ára 60 kr.

**Az országbírói értekezlet javas-
latai a törvénykezés tárgyában 80 kr.**

Szervezeti javaslat, az erdélyi ev. ref.
főtanodák rendezésére. Bizottsági meg-
állapítás nyomán dolgozta: Gáspár
János, n.-enyedi neveléstanár és is-
kolamesteri képezde-igazgató. Ára 60kr.

Szeged táblázat

a kamatok gyors kiszámítására az új
osztrák pénzérték szerint.

Összeállította **Szábel Alajos** pénzügy-
igazgatósági segéd. Ára 1 forint.

Ugyanez német nyelven. 1 forint.

Deák Ferencz arczképe ára 1 ft.

Gr. Battyáni Lajos arczképe 1 ft.

Garibaldi életnagyságu arczképe 2 ft.

Gr. Teleki László arczképe 1 ft.

Pálóczy László arczképe 1 ft.

(Gáspár Lajos.) **Nézetek az izra-
eliták felszabadításáról.** 30 kr.

Józsika Miklós legújabb regénye
MÁSODIK RÁKÓCZI FERENCZ.
6 kötet. Ára 6 ft.

Jelentés

a brassói nyugdíj-intézet igazgatásáról és gyarapodásáról az 1860-dik évben.

Intézetünk a múlt 1860-ik évben is, egyenlő tartozkodásban a tulorhamtól és a lanyhaságtól, a szokott módon előre haladt. 279 újonnan belépett tag, ide számítva a kor-járulékokat összesen 5329 frtot. és 60 krt. o. é. fizetett be, míg 1859-ben ezen összeg 344 új tagtól csak 5162 frtot. 12 krt. o. é. ért el.

Az 1860-ik év nyugdíjaira alkalmazható jövedelmei a járulékokkal és kamatokkal együtt 35,903 frt. 11 ²/₄ krra. o. é. hágtak, míg 1859-ben csak 32,686 frtot. 86 krt. o. é. értek el.

Az intézet összes vagyona 1860-ban, 273,187 frtról 12 ³/₄ krról o. é. 317,713 frtra. 77 krra o. é. emelkedett, ámbár 16 év alatt 27,996 frt. 93 kr. o. é. már kifizettetett.

Egy pillanat e kedvező adatokra elég, hogy meggyőzzem, mikép intézetünk évről-évre mindinkább szilárdul, és részvevőinek mindig nagyobb megnyugtatót képes nyújtani.

Most azonban célunknak egy igen fontos időpontját örök el. — Nyugdíj-társulatunk keletkezésekor, az az, 1844-ben belépett tagjaink már 17-szer fizeték járulékaikat. Számukra 1862-ben kezdődik az aratás, az az, ők többé nem fizetnek járulékokat, hanem ezután évi nyugdíjt fognak huzni, a befizetett járulékokhoz és korukhoz aránylag, és ezután minden évben egy új évi-társulat fog a nyugdíj-élvezetbe lépni. És e perctől kezdve a mint reméljük, intézetünk hasznossága és valódi szervezete a legfényesebben igazolandja magát, mert, miután minden hasonló intézetnek **célja** az, vagy legalább **annak kellene lenni, hogy tagjainak a lehető legnagyobb évi nyugdíjt biztosítsa**, a nélkül, hogy tulzás által a jövedő nyugdíjasokat megrövidítse, vagy pedig tulgazdálkodás által a jelen nyugdíjasokat megkárosítsa, a minek arányos kifejtése mindig a nehézségek közé tartozik, **mivel erre nézt semmi halálozási kimutatása a világnak biztos alapot** nem nyújthat; — intézetünk valóban megtalálta az igaz módot e földat megfelelő megoldására. Megtalálta pedig a nyugdíjasoknak a nyugdíjkeresőkhezi arányában és pedig **folytonos tekintettel az évi jövedelemre**. A nyugdíj kiszabás tulajdonképpen szabályozóját az **egyesek változékony értéke** képezi, a melyek az egyes életkorokra és a nyugdíj-jogokra esnek, a míg a **változatlan fokozatok változatlanságukat a különböző életkorokra** megtartják. Az eljárás ebben olyan, hogy az egyszer kifizetett egyes nyugdíjak még akkor is, ha az egyesek érték apasztása időnként szükségessé válnék évenként, ha szintén nem is oly gyorsan, de mindig növekednek, tehát senkinek nem okozhatnak érzékeny megrövidítést. Terjedelmesebben beleerészkedni e kezelésbe, itt idő és hely hiánya miatt nem lehet, azért az másutoni fölvilágosítás tárgyának kell hogy maradjon. Itt elégséges lehet a tény egyszerű megemlítése. — Ezen előzmény után folytatjuk némi tapasztalatainkat az 1860-dik évből megemliteni. — Mint mindig, úgy az idén is Brassóból jött a legtöbb beállási jelentkezés, t. i. 62 számmal. azután következik Szeben 34, — Fekete-halom 20, — Besztercze 13, — Köhalom 11, — Kolozsvár 7 számmal, stb. Erbélyen kívül, Moldva és Oláhokban, Bukarestben, Foksánban és Plojestiben, — Magyarországon Pécsen, Mező-Berényben, Sopronyban, Písen és Pesten; — Csehországban Dymakurban és Prágában; — Gácsországban Stryben és Lemberghen, a birodalmi fővárosban Bécsben, végre Bukovinában Botoschanitzában stb. nyert az intézet résztvevőket.

Az ügynök urakat teljes méltánylás illeti az intézet lényegének körükbeni terjesztése körül kifejtett buzgalomért. És a mily arányban ez tudomásra jut, abban az arányban gyarapszik a részvétel iránta, mert egy józan eszű ember se mulasztja el a jót és hasznost, mihelyt azt megismerte, méltányolni.

4436 egyén közül, a kik 1844 óta beléptek, 17 év alatt csak 354, tehát egy tizenkettőd része halt el. Az első évi 140 tag közül nevezetesen 25, tehát nem egészen egy ötöd rész halt meg. Ezen kívül azon év-osztályból nyolczan járulékaikat megszüntették fizetni, s csak a félbeszakasztott idő kipótlása után eshetnek nyugdíjba. A kevés hiányból, a mely az eredeti tagok közt látható kitűnik különben, hogy a **kockáztatás**, a mely a 17 járulékos évben fekszik koránt sem oly nagy, mint a mekkorának az első pillanatra tetszik, — mert 140-ből 17 év múlva még 115 él; — oly eredmény, a minő eddig egyetlen halálozási-kimutatással sem egyez és nem is egyezhet, mivel ez utóbbiakban a halálozás úgy van fölvéve, a mint az általában egy egész nemzet között mutatkozik, minden tekintet nélkül beteg és egészséges egyénekre, a míg egy nyugdíj-intézetbe, a mely várakozási időn alapszik, bizonyára senki sem fog beállani, ha magát nem érzi egészségesnek, s tehát még sok élet évekre valószínűleg nem számíthat. Valódi biztos számítási alap intézetünk tagjai halálozásáról tehát, intézetünk céljaira nézt csak hosszas évek tapasztalatai után lesz megállítható, addig pedig a főnőrintett nyugdíj-kiosztási eljárás mindig gyakorlatban maradhat, és képes tökéletes megnyugtatót nyújtani.

Végül nem hagyhatjuk érintetlen, hogy társulatunk néhány nagyon tisztelt tagjai, a kik a társulat elveinek és szervezésének tökéletes igazat adnak, tehát annak a legnagyobb terjedelmet ohajtják, módosítására nézt még nyilvános lapokban is különböző jóindulatu javaslatokat tettek, és pedig csak azért, hogy a beállási kedvet nevezetesen a nagyobb közönségnek fölserkenték és a föltételeket sokaknak úgyszólván csábítóbbaká tegyék. — Azonban kénytelenek vagyunk fölkeríteni intézetünk ezen jó indulatu barátait és pártfogóit, hogy **minden változtatást az intézet lényegében későbbi időre hagyni sziveskedjenek**, azonidőre, a midőn a tapasztalat mint legjobb tanító, elégségesen megfogta mutatni, hogy mi és hollegyen megváltoztató és pedig annyiaval inkább, minthogy társulatunk tulajdonképpeni időköre 34 évre terjed. a miből eddig csak fele folyt le, tehát lényeges módosítása most még jogosan ébreszthetne gyanút eddigi czélszerűsége iránt, és mivel a módosítási javaslatok, bár mily figyelemre méltók is legyenek, egyedül a fennálló szervezetünk nem eleget becsülhető egyszerűsége rovására lehetnének kivihetők. —

És most, miután 1-ső januárban egy új beállási év kezdődött meg, kénytelenek vagyunk figyelmeztetni, hogy beállási jelentkezések mind a főigazgatóságnál, mind pedig az ügynökségeknél elfogadtatnak, valamint már beállott tagok járuléka is fölvetetnek.

Azokra nézt, kik előtt az intézett lényege még ismeretlen volna, a következő szolgálhat némi tájékozással:

1.) Az intézet minden egyes tag befolyása és ellenőrködése alatt áll, miután mindenkinek szabad a kezelésbe tetszése szerint bepillantani, a választmányi gyűléseken jelen lenni és előnyösöknek látszó indítványokat, vagy észrevett jelenségeket általános tanácskozmány és határozat alá bocsátani, és ha legalább egy egész nyugdíjas tag, minden tanácskozásban résztvenni. Egyáltalában a nyilvánosság elve a legerjedelmesebben van fentartva.

2.) Az intézett beálló tagjaitól betételül nem követel tőkéket, hanem 17 éven keresztül csak 6 % kamatát azon tőkének, a mely hasonló intézeteknél szokott lefizetődni. Azonban a kik a megkívántató összeggel bírnak, helyesen teszik, ha mind a 17 évi járulékot egyszerre fizetik le, hogy minden további gondtól mentek legyenek. Ez esetben a pénz az ők nevükre és előnyükre az általános takarékpénztárba fog kamatozólólag elhelyeztetni, és az intézet évenként csak a bizonyos összeget veszi abból fel, míg a maradék kamatostul az illetők, vagy esetlegesen örökösök vagy onának megmarad.

Az arányra nézt, a melyben valaki be akar lépni, a legnagyobb tér van engedve. Egy tized nyugdíjtól évenkénti 1 frt. 26 kr. o. é. befizetés mellett, mint legkisebb beállási összegtől kezdve, **akár mily magos tetszés szerinti összegig** beléphetni.

3.) Az intézetbe bejövő járulékokból 50 %, és az elhelyezett tőkék kamatából 90 % nyugdíj fizetésekre van kifizetve, minden járulék fizetésnek pedig 30 %-ja a jelen és a jövődöbeli tagoknak tartalék tőkéjét képezi, ezen járulékok 10 %-ja és a kamat-jövedelem arra van szánva, hogy abból az intézet minden. bár mi névvel nevezendő kiadásai fedeztessenek.

4.) Az által, hogy a beállók 17 éven át rendesen semmi osztalékot nem kapnak, és hogy a kiholtak járulékaik kamatok kamatával együtt az életben maradók vagyona lesz, az intézetnek oly erői nevednek, mikép képes tagjainak, befizetett járulékaikhoz aránylag 17 év után, oly tetemes. évenként növekedő osztalékot adni, a mely más-hol bajosan volna lehetséges, — kivéve a hol egynek egy nyeremény, kilencszáz kilencznek kilencznek pedig csak üres számok jutnak, — főleg miután itt nem egy milliókra menő részvény-tőkét kell kamatozóvá tenni, és az által a jövedelmet az élet-nyugdíj jogosultak nyilvános hátrányára veszélyeztetni. — Intézetünknel éppen ellenkezőleg az egész gyümölcsözőleg lefektetett tőke **kizárólagos** vagyona az összes tagoknak, a kik azt idővel minden jövedelmeivel együtt, és mindenkinek valószínű élettartalmához aránylag kell hogy fölemészik.

5.) Ez intézetnel nem csak nekány, hanem száz különböző kor-osztályok léteznek, melyek évenként a legközlebbi magosabb osztályba lépnek, és a tagoknak, minthogy minden kor-osztály egy, a halálózási tabellák alapján kidolgozott kulcs szerint van adományozva évről évre, már ezen előléptetés végett is, mindig nagyobb osztalékokat biztosítanak. — Az is egy lényeges előnyü szervezet, hogy ezen intézetnel a vagyon egy tagosított köztulajdonát képezi minden osztálynak és évi társuletnak, és nem egyes osztályok vagy évi társulatok javadalmaszásába oszlik, a miből ismét következik, hogy minden adandó nyeremény a társulatnak egészben előnyére válik a miben egyedül az életkor s a járulék-összeg képezi az arányt, és soha egyes évi-társulatok vagy osztályok má, sok előtt semmi kedvezményt nem élveznek.

6.) Az által, hogy itt nem előre számmal meghatározott, hanem csak oly nyugdíjak osztatnak, melyek mindig az évi számadások bezárása után a nyugdíj-várók, az az oly tagok hátránya nélkül, a kik még nem nyugdíj képesek, e célra fordíthatnak, biztosítva van az intézet ingatlan fennállása, s az eddigi tapasztalat bizonyítja, hogy az ezen intézettől osztott nyugdíjak, azon összeghez aránylag, a mely alapján azok meghatározottak, a legnagyobbak a mik csak egy hasonló intézettől jőzanon követelhetők.

Itt megjegyzendő, hogy a 48-diki életkort már meghaladt egyének abban a szabályszerű kedvezményben részesülnek, mikép a nyugdíjra nem egész 17 évig várakoznak, hanem bizonyos éveket utólagos fizetés mellett összevonhatnak, sőt 64 és azonfelül éves egyének mind a 17 évre egyszerre fizetik le a járulékot, és már egy év lefolyta után nyugdíjba léphetnek, a miből érthető az, hogy az intézet, a melynek járulék időszaka 17 év, már nyugdíjakat osztthatott.

7.) Az intézet tőkeit csak városi árvai vagyonra fekteti, és a felügyeletet maga a társulat, egyik közgyűlésről a másikig választott díjtalan választmányi elnöke által gyakorolja.

8.) Mivel a 17 éven keresztül folyó járulék fizetés képezi az intézet főjövdelem forrását, a tagok minden lehető károsítás ellen biztosítván, a mely bizonyos, semmi előrelátás által el nem hárítható időviszonyok által bekövetkezhetnének, ha a nyugdíjak egyedül jövedelmező tőkékkel volnának adományozva, a melyek sértetlen megmaradása különben is mindig kétes marad, miután csak rendes viszonyok alatt lehet rájuk biztosan számítani.

E rövid vázlat elegendő fogalmat nyujthat intézetünk lényegéről. A ki azonban fölöle bővebb ismeretet kíván szerezni, a szükséges nyomtatványokat az igazgatói irodában: Brassó, Roszmarkt 33. sz. a. és az ügynökségeknél magának megszerezheti, — és itt még csak annyit teszünk hozzá, hogy az új osztárk pénznlb semmi változást nem okoz, csakhogy most egy egész nyugdíjra 12 pengő frt. helyett 12 frt. 60 kr. o. é. vagy is mind a 17 évre össze-

sen 204 pfrt. helyett 214 frt. 20 kr. o. é. fizetendő,— egy tized nyugdíj megszerzésére pedig 1 frt. 12 pkr. helyett 1 frt. 26 kr. o. é. vagy is mind a 17 évre 20 frt. 24 pkr. helyett 21 frt. 42 kr. o. é. és így tovább.

Oly helyeken, hol eddig nem léteznek ügynökségek, az igazgatóság illető ajánlatokra kész, a meghatározandó föltételek mellett olyakat föllállítani.

Brassó. január 31. 1861.

A brassói általános nyugdíj-intézet
igazgatósága.

Pénzeleti kimutatása

a brassói általános nyugdíjintézetnek az 1860-ik évről.

1859 december 31-én állott az intézet vagyona egy érinthetetlen törzs-tőkéből, mely térszen és egy nyugdíjakra fordítandó tőkéből 1860 folytán szaporodott

Utánfizetési járulékok czime alatt előbbi 1844-től bezárólag 1859-ig lett beállítások után 33,954 ft. 48 kr.
1860-iki új beállítások czime alatt 3641 „ 20 kr.
Kór-utánfizetések czime alatt 1688 „ 40 „

Összesen a főkönyv 28-ik lapja szerint 39,284 ft. 08 kr.
Ebből a szabályok 9-ik §-sa szerint 30 százalék tartozik a törzs-tőkéhez, térszen és 60 száztóli a nyugdíj-tőkéhez, térszen

A lefektetett tőkék után bejött kamatok, a főkönyv 25 lapja szerint tesznek 14218 frtot 92 krt., a melyből a szabályok 9-ik §. szerint 90 száztóli, tehát az 1860-ra fizetett jövedelem-adó levonása után 515 ft. 95 kr. a nyugdíj-tőkéhez adandó, térszen összesen

Összesen:

K i a d á s o k :

52 nyugdíjasnak 1860-ban, az 1859-ki nyugdíj fejében E szerint áll az intézet vagyona 1860 december 31-én:
a.) Egy érinthetetlen törzs-tőkéből
b.) Egy nyugdíjakra szánt tőkéből
vagy is összesen: 317,713 ft. 77 krból.

A mely következőleg mutattatik ki:

- 1. Van az intézetnek elegendőleg biztosított kötelevelekben 295,209 ft 15 kr.
- 2. Nemzeti kölcsön kötelezvényekben 12613 „ — „
- 3. Meglévő készpénzben 9891 „ 62 „

Összesen mint fenn: 317,713 ft. 77 kr.

Azaz! Háromszáz tizenhét ezer, hétszáz tizenhárom forint 77 kr. o. é.

Végre ezen felül, több tag jövendőbeli járulékai befizetése végett, a főkönyv 103-ik lapja szerint, az igazgatóságnál 14,635 frt 90 krt. tétéményezett le, és mindegyik letétéményezőnek ebbeli követelése saját előnyére, az itteni takarékpénztárba helyeztetett el, a miről ugyan annyi, az illetők saját nevére szóló takarékpénztári-könyvecske van az igazgatóságnál fönttartva.

Brassó, január 30 1861.

A brassói általános nyugdíj-intézet igazgatósága.

Lange Péter, s. k. főgondnok. Kinn János, s. k. gondnok. Miesz Ch. J. s. k. igazgató.

Megvizsgálta és helyesnek találta, Brassó, márczits 4-én 1861.

Fabricius Fr., s. k. választmányi elnök. Trauschenfels F., s. k. községi vizsgáló. Jekelius K. s. k. vizsgáló.
Lurtz F. E., s. k. vizsgáló. Gött János, s. k. választmányi tag.

Á t n é z é s e

a brassói ált. nyugdíj-intézet eredményeinek, a mint azok az intézet kezdete, 1844 óta, az 1860-ik év végéig előfordultak.

Résztevők				Ezen nyugdíj-intézet tőkéinek állása						E fölött nyugdíjakra ki lőn már fizetve.	
Beállási	Eredeti	Életben maradtak.	Elhaltak.	1. Törzs-tőke.		2. Nyugdíjakra fordítandó tőke.		Összes tőke a befizetett kamatokkal együtt.			
éve.	száma.	1860 végével.		Osztrák becseben.							
				frt.	kr.	frt.	kr.	frt.	kr.	frt.	kr.
1844	140	115	25	928	75	1857	49	2786	24	—	—
1845	281	224	57	2041	20	4171	40	6212	60	—	—
1846	236	187	49	2289	92	4536	49	6826	41	249	90
1847	304	255	49	3217	92	4900	29	8118	21	1276	80
1848	52	43	9	2501	58	4145	—	6646	58	1550	85
1849	149	132	17	2883	76	5845	52	8729	28	1716	75
1850	194	176	18	3531	66	7822	54	11354	20	1789	8
1851	151	135	16	3925	67	9252	98	13179	65	1569	19
1852	195	182	13	4527	69	10805	81	15333	50	1495	39
1853	260	242	18	5222	45	12514	41	17736	86	1704	62
1854	254	239	15	5574	37	13710	48	19284	85	1996	61
1855	294	280	14	5985	24	15118	54	21103	78	1956	69
1856	430	411	19	7542	63	19127	55	26670	18	2163	—
1857	433	414	19	8865	99	23352	5	32218	4	1156	25
1858	440	428	12	10092	99 ³ / ₄	26028	24 ¹ / ₄	36121	23 ³ / ₄	2546	30
1859	344	340	4	10751	45	30114	6	40865	51	2672	80
1860	279	279	—	11785	22 ¹ / ₄	32741	41 ³ / ₄	44526	64 ³ / ₄	3161	70
	4157	3823	334	79884	27 ¹ / ₄	193302	85 ³ / ₄	273187	12 ³ / ₄	24835	23